

დანართი 4. ძირითადი მომვლელის განტვირთვის მექანიზმები. საქართველოში დემენციის წინააღმდეგ ბრძოლის ეროვნული პროგრამა 2027–2037

Respite Care (დროებითი/შემცვლელის მიერ მოვლა - ძირითადი მომვლელის განტვირთვა) დემენციის მქონე პაციენტების მომვლელისთვის ნიშნავს დროებით დასვენებას და ძალების აღდგენას, როდესაც პაციენტზე ზრუნვის პასუხისმგებლობას დროებით სხვა, კვალიფიციური პირი ან დაწესებულება იღებს.

დემენციით დაავადებული ადამიანის მოვლა ფიზიკურად და ემოციურად ძალიან მძიმე პროცესია. Respite Care-ის მთავარი მიზანია **მომვლელის გადაწვის/გადაღლის (burnout) თავიდან აცილება**, რათა მან შეძლოს საკუთარ ჯანმრთელობაზე, საქმეებსა და პირად ცხოვრებაზე ზრუნვა.

რას მოიცავს მომვლელის დროებით განტვირთვა (Respite Care)?

ეს მომსახურება შეიძლება მოერგოს მომვლელის საჭიროებებს და გაგრძელდეს რამდენიმე საათიდან რამდენიმე კვირამდე:

- **მოვლა სახლში (In-home respite):** პროფესიონალი მომვლელი ან მოხალისე მოდის სახლში, სადაც იმყოფება პირი დემენციით. იგი ეხმარება პაციენტს ჭამაში, ჰიგიენაში, მედიკამენტების მიღებაში ან უბრალოდ მეთვალყურეობას უწევს მას, სანამ თქვენ ისვენებთ ან საქმეზე ხართ გასული.
- **დღის ცენტრები (Adult day centers):** პაციენტი დღის გარკვეულ საათებს ატარებს სპეციალურ ცენტრში, სადაც ჩართულია სოციალურ აქტივობებში, იღებს კვებას და იმყოფება მეთვალყურეობის ქვეშ.
- **სტაციონარული დროებითი მოვლა (Residential respite):** თუ თქვენ გჭირდებათ სადმე გამგზავრება, ან თავად გახდით ავად, პაციენტი რამდენიმე დღით ან კვირით თავსდება სპეციალიზებულ მოხუცთა თავშესაფარში ან კლინიკაში, სადაც მას 24-საათიანი პროფესიონალური მზრუნველობა აქვს.

რატომ არის ეს მნიშვნელოვანი მომვლელისთვის?

- **ემოციური განტვირთვა:** აძლევს საშუალებას შეამცირდეს სტრესი, შფოთვა და დეპრესიის რისკი.
- **ფიზიკური დასვენება:** დემენციის ბოლო სტადიებზე მოვლა დიდ ფიზიკურ ძალას მოითხოვს. დროებითი შესვენება აუცილებელია მომვლელის ძილისა და ჯანმრთელობისთვის.
- **პირადი დრო:** მომვლელს შეუძლია ესტუმროს ექიმს, შეხვდეს მეგობრებს, დაკავდეს ჰობით ან უბრალოდ მარტო დარჩეს საკუთარ თავთან.
- **უკეთესი ზრუნვა პაციენტზე:** დასვენებული მომვლელი ბევრად უფრო მომთმენი, ყურადღებიანი და პროდუქტიულია.